

Kriminalomsorgens regioner

Rundskriv

Nr.:
KDI 2/2023

Vår ref:
202214688-28

Dato:
12.04.2023

RUNDSKRIV OM BEHANDLING AV FORSKNINGSSØKNADER I KRIMINALOMSORGEN

Rundskrivet regulerer søknader og behandling av søknader om forskning i kriminalomsorgen.

Veileder til rundskriv om behandling av forskningssøknader i kriminalomsorgen gjelder for både søkere og behandlere av forskningssøknader.

Rundskrivet erstatter *Rundskriv G-2007-07 Retningslinjer for behandling av søknader om forskning i kriminalomsorgen*, og trer i kraft omgående.

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.

Innhold

LESERVEILEDNING	3
RUNDSKRIV OM BEHANDLING AV FORSKNINGSSØKNADER I KRIMINALOMSORGEN	4
1. FORSKNING I KRIMINALOMSORGEN	4
2. RUNDSKRIVETS RAMMER OG AVGRENSNINGER	4
3. KRAV TIL SAKSBEHANDLING AV FORSKNINGSSØKNADER	5
4. PERSONVERN OG FORSKNING SOM OMFATTER PERSONOPPLYSNINGER	6
VEILEDER TIL RUNDSKRIV OM BEHANDLING AV FORSKNINGSSØKNADER I KRIMINALOMSORGEN	9
I. ETISK FORSVARLIGHET	9
II. KRAV TIL SØKNADER OM FORSKNING	13
III. BEHANDLING AV FORSKNINGSSØKNADER	14
IV. KVALITETSSIKRING OG FORSKNINGSFORDIDLING	17
NOTER	18

Leserveiledning

Rundskriv om behandling av forskningssøknader i kriminalomsorgen omfatter søknader og behandling av søknader om forskning. I rundskrivets kapittel 1-3 framkommer en beskrivelse av forskning i kriminalomsorgen, rundskrivets rammer og avgrensning og krav til saksbehandling av forskningssøknader.

Rundskrivets kapittel 4 gir en oversikt over gjeldende regelverk for personvern og forskning som omfatter personopplysninger. I kapitlet vises det blant annet til at hvert enkelt forskningsprosjekt som behandler personopplysninger skal ha en forsker som er ansvarlig for at prosjektet oppfyller kravene i personvernregelverket.

Veileder til rundskriv om behandling av forskningssøknader i kriminalomsorgen

framkommer av vedlegget. Veilederen gjelder for både søkere og behandlere av forskningssøknader. I veilederen gis det for det første en oversikt over krav til etisk forsvarlighet i forskning i kriminalomsorgen. I veilederen framkommer det at forskningsprosjekter i kriminalomsorgen skal holde høy forskningsetisk standard, og følge grunnleggende prinsipper for forsker- og forskningsetikk.

Veilederen angir videre krav til søknader om forskning. Adgang til å søke om tilgang til taushetsbelagte opplysninger gis til forskere som er tilknyttet godkjente forskningsinstitusjoner. Kravene som framkommer i veilederen må være oppfylt for at kriminalomsorgen skal behandle søknaden.

I veilederen framkommer kriminalomsorgens rutiner for behandling av forskningssøknader. Veilederen skal bidra til styrket ressursstyring og organisering av saksbehandlingen i kriminalomsorgens regioner.

I veilederen framkommer også anbefalinger knyttet til forskerens og forskningsinstitusjonenes ansvar for kvalitetssikring og forskningsformidling. Særlig viktig er ansvaret forskere og forskningsinstitusjoner har for å formidle vitenskapelige resultater, også til deltakere som er omfattet av forskningen.

Rundskriv om behandling av forskningsøknader i kriminalomsorgen

1. Forskning i kriminalomsorgen

Kriminalomsorgen skal som del av den offentlige forvaltningen legge til rette for økt forskning.¹ Formålet er å gi etaten og samfunnet for øvrig informasjon og ny kunnskap. Adgang til forskning skal bidra til en mer kunnskapsbasert kriminalomsorg, og skal ses i sammenheng med en total vurdering av kunnskapsmangler og forskningsbehov i samfunnet, herunder kriminalomsorgens behov. Forskningen bør videre ha en nytteverdi for samfunnet, kriminalomsorgen og for den enkelte forskningsdeltager.

Kriminalomsorgen prioriterer forskningsprosjekter som utføres av forskere med nødvendig kompetanse og som holder høy faglig kvalitet.

Det stilles særlige krav til forskning som omfatter domfelte under 18 år. Barn er en spesielt sårbar og utsatt gruppe, og barn som deltar i forskning har særskilt krav på beskyttelse.²

Adgang til forskning i kriminalomsorgen gis i prioritert rekkefølge til:

- Forskningsinstitusjoner
- Doktorgradsstudenter
- Masterstudenter

Adgang til forskning skal alltid vurderes opp mot kriminalomsorgens ressurser og kapasitet til å tilrettelegge for gjennomføring av forskningsprosjekt. Kriminalomsorgen kan av ressurs- og kapasitetshensyn vurdere å prioritere masterstudenter som er tilknyttet konkrete forskningsprosjekter ved en forskningsinstitusjon.

2. Rundskrivets rammer og avgrensninger

Rundskrivet omfatter:

- Eksterne henvendelser som har forskning som formål.
- Søknader om forskning i kriminalomsorgen, herunder rekruttering av domfelte og ansatte som informanter til forskningsprosjekter.
- Søknader om taushetsbelagte opplysninger fra kriminalomsorgen til forskning hvor det kreves dispensasjon fra taushetsplikten.³
- Forskning som omhandler ansatte og ledelse i kriminalomsorgen, søknader om innsyn i domfeltes journal, eller kriminalomsorgens vurderinger, vedtak eller registre som er underlagt taushetsplikt.

Søknader om å gjennomføre forskningsprosjekter som henter inn data om aspiranter, studenter eller ansatte fra KRUS, sendes til KRUS. Det er KRUS som behandler og innvilger disse søknadene.

Henvendelser fra internasjonale forskningsmiljøer vurderes på samme måte som andre henvendelser. Forskningsetikk forvaltes imidlertid ulikt fra land til land, noe som kan reise særegne forskningsetiske utfordringer.⁴ Norske forskningsinstitusjoner har ansvar for at

tilknyttede utenlandske forskere informeres om det norske forskningsetiske systemet. For uavhengige forskere/forskningsinstitusjoner som søker om gjennomføring av forskning på kriminalomsorgen i Norge, gjelder personvernreglene som omtalt i dette rundskrivet og i retningslinjer utviklet av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) sine retningslinjer.

Rundskrivet gjøres tilgjengelig i en engelsk versjon.

Rundskrivets avgrensninger:

- Rundskrivet regulerer ikke forskning initiert av Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) eller Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter (KRUS). KDI og KRUS skal likevel forespørre regionene om adgang og kapasitet til å gjennomføre forskning hos enhetene.
- Rundskrivet gjelder ikke henvendelser der formålet er generelle behov for datainnsamling, intervjuforespørsler eller bokprosjekter. Denne type henvendelser håndteres gjennom egne prosesser internt i kriminalomsorgen. Kriminalomsorgen bør rådføre personvernombudet i saker som ikke er forskningsrelaterte. Henvendelser fra journalister og journaliststudenter reguleres av straffegjennomføringsloven § 24.
- Bachelorstudenter og praksisstudenter gis ikke adgang til forskning i kriminalomsorgen.
- Kriminalomsorgen skal ikke behandle søknader om forskning som gjelder domfeltes pårørende, herunder domfeltes barn.
- Kun nåværende domfelte kan rekrutteres til forskningsprosjekter.

Roller i kriminalomsorgen knyttet til forskningssøknader

- Kriminalomsorgen ved regionalt nivå er ansvarlig for behandling av søknader om forskning.
- Saksbehandlere ved regionene skal i hovedsak vurdere adgang til forskning og innsamling av data. Adgang til forskning skal vurderes opp mot regionenes og de lokale enhetenes kapasitet og ressursituasjon.
- Regionene skal ved behov for forskningsetiske vurderinger innhente råd fra NESH, Sikt5, personvernombud eller tilsvarende.
- KRUS har i samarbeid med regionene ansvar for å synliggjøre pågående forskningsprosjekter ved KRUS
- KDI har ansvar for å utvikle og vedlikeholde en nettside for forskning i kriminalomsorgen
- KDI kan i samarbeid med KRUS og eksterne forskningsmiljøer bidra i vurderinger av hva som til enhver anses å være viktige kunnskapsmangler i kriminalomsorgen, og hvilke forskningsområder som bør prioriteres.
- KDI er behandlingsansvarlig for all behandling av personopplysninger i etaten.⁶
- KDI er klageinstans.

Delegering av myndighet til Kriminalomsorgsdirektoratet etter forvaltningsloven § 13d

Adgangen til å dele taushetsbelagte opplysninger med forskere er regulert i forvaltningsloven § 13d. Her fremgår det at departemenet kan bestemme at et forvaltningsorgan kan eller skal gi opplysninger til bruk for forskning når det finnes rimelig og ikke medfører uforholdsmessig ulempe for andre interesser.⁷ Delegering av denne myndighet trådte i kraft 15. april 2023.

3. Krav til saksbehandling av forskningssøknader

Rundskrivet regulerer hvordan søknader om forskning i kriminalomsorgen skal behandles slik at man sikrer lik praksis mellom kriminalomsorgens regioner. Saksbehandlingen skal sørge for at

forskning gjennomføres i tråd med regelverk for behandling av personopplysninger (jf. kapittel 4) og at forskning skjer innenfor etisk forsvarlige rammer (jf. kapittel 5).

Det skal sikres at forskningen gjennomføres på en forsvarlig måte slik at domfelte og ansatte ikke utsettes for unødige og personlige belastninger (jf. kapittel 7 og 8). Dette må veies opp mot hensynet til den enkelte domfelte/innsattes legitime ønske om å kunne delta i forskning. Kriminalomsorgen skal generelt legge til rette for at domfelte/innsatte skal kunne benytte seg av ytringsfriheten sin, blant annet gjennom deltakelse i forskning, der det er mulig.

Rundskrivnet er et styrende og støttende dokument for forhold som ikke er regulert i aktuelt lovverk.

Rundskrivnet skal både veilede de som søker om tillatelse til forskning, og de som behandler forskningssøknadene i kriminalomsorgen.

Dette stilles ikke formelle krav til kompetanse om personvern og forskningsetikk hos saksbehandlere i regionene, men i vurderinger av søknader kreves det likevel at saksbehandler har god kunnskap om juridiske, metodiske og etiske problemstillinger knyttet til forskning i kriminalomsorgen. Kriminalomsorgen skal sikre faglig oppdatert kompetanse om behandling av forskningssøknader ved regionkontorene og i kriminalomsorgen for øvrig. Etaten skal sørge for å være oppdatert på kunnskap om forskning i kriminalomsorgen, personvern og forskningsetiske retningslinjer.

Stabil og oppdatert kompetanse om forskning i kriminalomsorgen, personvern og forskningsetiske retningslinjer gir kriminalomsorgen bedre forutsetninger for å etterleve rundskrivets formål, og samtidig bidra til å nå kriminalomsorgens strategiske mål.

4. Personvern og forskning som omfatter personopplysninger

Juridisk rammeverk

Kriminalomsorgens behandling av personopplysninger er regulert i flere ulike regelsett:

- Straffegjennomføringsloven kapittel 1A og personopplysningsloven av 2000 regulerer behandling av personopplysninger om innsatte og domfelte. Personopplysningsloven av 2000 er ellers opphevet, men videreført for straffegjennomføringsformål.
- For behandling av personopplysninger i *Inflyt*-systemet gjelder det egne regler fastsatt i straffegjennomføringsloven kapittel 1B.
- All annen behandling av personopplysninger, herunder for administrative, forvaltningsmessige og privatrettslige formål mv., reguleres av personopplysningsloven av 2018 og personvernforordningen.

Behandlingsansvar og databehandling

En beskrivelse av behandlingsansvar og databehandling ved behandling av personopplysninger framkommer av Tabell 1.

Behandlingsansvar og databehandling	
Beskrivelse	Ansvar og rolle
Data som i hovedsak tas ut fra kriminalomsorgens systemer	Kriminalomsorgen har behandlingsansvar og forskeren er databehandler. Det skal inngås en Databehandleravtale (DBA).

Data som forskeren selv innhenter direkte	Forskeren er behandlingsansvarlig for data som innhentes direkte gjennom valgte forskningsmetoder.
Når flere parter samarbeider om et forskningsprosjekt, må partene avklare hvem som er behandlingsansvarlig, hvem som er databehandler eller om det er felles behandlingsansvar.	Det vises til standardiserte maler for Databehandleravtale ⁸ og mal for delt behandleransvar ⁹ .
Den behandlingsansvarlige har plikt til å påse og dokumentere at behandlingen av personopplysninger skjer i samsvar med personvernforordningen.	<p>Hvert enkelt forskningsprosjekt som behandler personopplysninger skal ha en forsker som er ansvarlig for at prosjektet oppfyller kravene i personvernregelverket. PhD-studenter har ansvar for eget prosjekt.</p> <p>Studentveiledere har ansvar for personvernet i studentforskning på masternivå. Studenter har likevel også et selvstendig ansvar for at personvernet er ivaretatt.</p> <p>Forskere og forskningsinstitusjoner har et selvstendig ansvar for å sikre at forskningen ved skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer, gjerne basert på veiledning og råd fra andre.¹⁰</p>

Tabell 1. Behandlingsansvar og databehandling

Behandlingsgrunnlag og samtykke

All behandling av personopplysninger må ha et lovlig grunnlag, også kalt behandlingsgrunnlag.¹¹ I forskning er samtykke et av flere sidestilte behandlingsgrunnlag. Samtykke er det mest vanlige behandlingsgrunnlaget i kriminalomsorgen. For at et samtykke skal være gyldig må det oppfylle følgende krav:

- Frivillig samtykke
- Spesifikt og informert samtykke
- Utvetydig og gitt gjennom aktiv handling
- Dokumenterbart samtykke
- Like lett å avgi som å trekke tilbake

Dersom forskningsprosjektet skal dele personopplysninger med andre personer, institusjoner, organisasjoner eller virksomheter utenfor kriminalomsorgen, må prosjektet avklare om det er lovlig adgang til å dele personopplysningene. Hvis behandlingsgrunnlaget er samtykke må samtykket omfatte deling av informasjon som nevnt over. Det må også innhentes forskningsetisk samtykke, se kapittel 5 nedenfor.

Tilgangsstyring, taushetsplikt og informasjonssikkerhet

Tilgangen til informasjon skal begrenses slik at kun personer som er deltakere i forskningsprosjektet har tilgang til personopplysningene. Det skal foreligge en skriftlig oversikt over de personene som har tilgang til data. Taushetserklæring skal undertegnes.

Forskningsprosjektet må bekrefte at de i henhold til GDPR artikkel 32 har iverksatt tilfredsstillende tekniske, fysiske og organisatoriske sikringstiltak for å beskytte personopplysninger mot uautorisert eller ulovlig tilgang, endring, sletting, skade, tap eller utilgjengelighet.

Formålsbegrensning

Forskningsprosjektet skal ikke behandle personopplysninger for andre formål enn hva som er spesifikt angitt i søknaden.

Arkivering av prosjektdata

Dataene skal ikke lagres lenger enn det som er nødvendig for å nå formålene som personopplysningene behandles for. Når forskningsprosjektet er avsluttet, skal data slettes eller anonymiseres. I noen tilfeller kan dataene være arkivverdige og kan da overføres til et arkiv for videre lagring. Sikt kan gi anbefaling om håndtering av data ved prosjektslutt.

Kriminalomsorgen skal orienteres hvis det er behov for en forlengelse av datainnsamlingsperioden, og må gjøre en vurdering av om en slik forlengelse kan godkjennes. Se også krav til søknader om forskning under kapittel 7.

Avvik

Ved avvik og tap av konfidensialitet skal behandlingsansvarlig melde avvik til Datatilsynet innen 72 timer. Melding skal også straks gå til kriminalomsorgen hvis et avvik oppdages.

Vedlegg

Veileder til rundskriv om behandling av forskningssøknader i kriminalomsorgen

I. Etisk forsvarlighet

Forskningsprosjekter i kriminalomsorgen skal holde høy forskningsetisk standard og følge grunnleggende prinsipper for forsker- og forskningsetikk.

Forskningsetikk ved forskning i kriminalomsorgen

Forskere skal opptre med aktsomhet for å sikre at all forskning skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Dette gjelder også under forberedelser til forskning, rapportering av forskning og andre forskningsrelaterte aktiviteter. Forskningsinstitusjonen har ansvar for opplæring og veiledning av ansatte og kandidater i forskningsetiske normer, og at alle som deltar i forskningen er kjent med disse.¹²

Alle forskningsprosjekter som faller inn under helseforskningsloven skal sendes til den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK) for forhåndsgodkjenning.¹³

De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK) har utarbeidet fagspesifikke etiske retningslinjer som gir veiledning om forskningsetiske forpliktelser og rettigheter.¹⁴ Forskeren må gjøre seg kjent med de forskningsetiske retningslinjene innenfor sitt fagområde. Forskeren bør også ha kjennskap til særskilte forskningsetiske utfordringer ved forskning i institusjon.

Mennesker under straffegjennomføring er underlagt frihetsberøvelse eller frihetsbegrensning, og er en sårbar gruppe i forskningssammenheng.¹⁵ Dette reiser flere viktige problemstillinger som forskeren må være oppmerksom på. Det gjelder blant annet hvordan rekruttering og førstegangskontakt skal foregå, taushetsplikt og konfidensialitet, og vurderinger av samtykkekompetanse og frivillighet. Det stilles skjerpede krav til at forskningen er godt begrunnet og utførlig beskrevet, både med tanke på utforming, utøvelse av rettigheter og etikk.

Kriminalomsorgens vurdering av forskningsetikken

Kriminalomsorgen har ansvar for å tilstrebe åpenhet og tilrettelegge for forskning. Samtidig har kriminalomsorgen et selvstendig ansvar for å sikre at forskningen det legges til rette for er i tråd med anerkjente forskningsetiske normer. Kriminalomsorgen vil derfor gjøre en vurdering av om forskningsetikken i prosjektet er tilstrekkelig beskrevet og ivaretatt.

Dersom kriminalomsorgen er i tvil om forskningsetikken er tilstrekkelig ivaretatt, kan søkeren bli bedt om innhente råd eller vurdering fra relevant instans. Dette kan være forskningsetisk utvalg eller personvernombud ved forskningsinstitusjonen, Sikt eller De nasjonale forskningsetiske komiteene.

Informasjon om forskningen

Retten til informasjon er en grunnleggende rettighet som er forankret i personvernforordningen.¹⁶ Denne retten gjelder uavhengig av om utvalget samtykker til deltakelse.

For at samtykket skal være informert skal forskningsdeltakerne ha informasjon om det som angår hans eller hennes deltakelse. Forskeren må ta stilling til om informasjonen skal være muntlig, skriftlig eller begge deler. Informasjon om forskningen må være i et klart og forståelig språk, og være tilpasset med tanke på ordforråd, lengde og innhold. Muntlig informasjon gjør det mulig å stille spørsmål og at det er mulighet for en dialogbasert informasjon.

Det må fremkomme tydelig av informasjonen at det ikke vil ha negative konsekvenser å unnlate å delta. Forventet nytte og verdi av forskningen bør beskrives så konkret som mulig.

Om forskningsprosjektet antas å kunne utgjøre en belastning for deltageren, må dette fremkomme tydelig.

Ansatte i kriminalomsorgen kan bistå med å informere om prosjektet, samt innhente samtykke, før forskningen kan starte. Forskningsdeltageren skal ikke få informasjon om prosjektet eller bli bedt om å avgi samtykke av en ansatt som vedkommende står i et avhengighetsforhold til.

Samtykke til å delta i forskning

Forskere skal som hovedregel innhente et forskningsetisk samtykke til deltakelse i forskning.¹⁷ Det forskningsetiske samtykket skal være frivillig, informert og utvetydig, og det må være dokumenterbart. Forskere må sørge for at deltakerne er informert om at de har rett til å avbryte sin deltakelse, uten å måtte begrunne det og uten at det får negative konsekvenser. Deltakerne skal ha reell mulighet til å avstå fra å delta og til å trekke seg så lenge det er praktisk mulig.

Det er en forskningsetisk hovedregel at det skal gis informasjon og innhentes samtykke fra alle som deltar i forskning. Det gjelder selv om det ikke innhentes personopplysninger eller sensitiv informasjon, og det gjelder selv om personene anonymiseres ved offentliggjøring av resultatene. Både det forskningsetiske ansvaret for å informere og det forskningsetiske samtykket til å delta i forskning omfatter mer enn kravene i personvernlovverket.

Personer under straffegjennomføring kan oppleve press om å delta i forskning. Det stilles derfor skjerpede krav for å sikre at det avgis informert og frivillig samtykke før forskningen kan starte.¹⁸ Forskeren må finne egnede måter å innhente et frivillig, informert og dokumenterbart samtykke på, og samtidig ta høyde for at noen kan ha vanskeligheter med å forholde seg til eller forstå skriftlig informasjon.

Ansatte i kriminalomsorgen har taushetsplikt og kan ikke utgi taushetsbelagt informasjon til en forsker, med mindre det foreligger samtykke fra den opplysningene omhandler eller dispensasjon fra taushetsplikten. Rekruttering av deltagere til forskning må gjennomføres uten at taushetsplikten brytes, og slik at forskningsdeltakelsen oppleves som frivillig.

Også etterundersøkelser eller oppfølgingsundersøkelser skal etter hovedregelen være samtykkebasert. Det skal da fremgå av samtykket, gitt under straffegjennomføringen, at deltakerne kan kontaktes på et senere tidspunkt.

Forskning på ansatte

Regelverk for personvern og etisk forsvarlighet gjelder også for forskning på ansatte, praksisutøvere mv. Ansatte har egne rettigheter og må sikres retten til fritt og informert samtykke, uten press eller forventninger fra overordnede eller andre ansatte. Ansatte kan ha rett på konfidensialitet og informasjon om forskningsprosjekter der de er direkte eller indirekte involverte.

Forskning på barn

Barn som deltar i forskning, har særlig krav på beskyttelse.¹⁹ Forskere må som hovedregel innhente fritt og informert samtykke både fra foresatte og fra barna selv. I noen tilfeller kan barn samtykke alene.

Juridisk sett kan barn som hovedregel ikke samtykke til å dele personopplysninger. Det kan derfor være nødvendig å vurdere andre behandlingsgrunnlag enn samtykke, for eksempel at forskningen er i allmennhetens interesse.²⁰

Barnets beste er et grunnleggende hensyn i all forskning.²¹ Barn har rett til å bli hørt i forskning, og deres stemme er viktig.²² Forskningens formål og metode må tilpasses hva som er best for hvert enkelt barn og for barn som gruppe. Barns velferd og integritet går foran vitenskapens og samfunnets interesser.

Forskeren må påse at barnets beste og retten til å bli hørt blir ivaretatt på en forsvarlig måte.

Forskning på personer med redusert samtykkekompetanse

Når forskningsdeltakerne har redusert eller manglende samtykkekompetanse, har forskere ansvar for å ivareta deres frihet og menneskeverd.²³ Personer med redusert evne eller kompetanse til å samtykke eller evne til å nekte å delta i forskning kan være barn eller personer med psykiske lidelser, utviklingshemming, demens eller lignende. Personer som ikke er i stand til å avgi fritt og informert samtykke kan bare inkluderes når visse krav er oppfylt.²⁴ Når potensielle forskningsdeltakere har redusert eller manglende samtykkekompetanse, bør det også innhentes samtykke fra eventuelle foresatte eller verge. Retten til informasjon om forskningen gjelder uavhengig av om utvalget samtykker til deltakelse.

Forskning som kan utgjøre en belastning

Forskere har ansvar for å unngå at forskningsdeltagere blir utsatt for skade eller urimelige belastninger som følge av forskningen. Deltakere i forskningen kan samtykke til en viss risiko for ubehag og belastning. Forskeren må imidlertid være bevisst at rammene for straffegjennomføringen, og graden av frihetsberøvelse eller frihetsbegrensning, kan påvirke den enkeltes opplevelse av hva som utgjør ubehag eller belastning. Forskningsprosjektet må utformes på en slik måte at belastningen blir minst mulig for deltagerne. I studentprosjekter har veileder et særskilt ansvar for dette, og må sørge for at prosjektet gjennomføres i tråd med forskningsetiske retningslinjer

Belastningen informantene utsettes for må stå i et rimelig forhold til den samfunnsmessige og vitenskapelige nytten av den aktuelle studien.

For at en søknad kan innvilges må den forventede nytten og verdien av forskningen klart overstige den eventuelle belastningen deltakelse kan utgjøre for personer under straffegjennomføring og ansatte. Når forskningen omhandler særlig sensitive temaer eller kan utgjøre en belastning for deltakerne, bør forskeren og forskningsinstitusjonen sørge for tilbud om relevant og profesjonell oppfølging for å bearbeide eller behandle eventuelle skader eller

belastninger som følge av forskningsdeltagelsen.²⁵ I slike prosjekter kan det være hensiktsmessig å konkretisere dette i form av en risikovurdering og en beredskapsplan, samt avklare på forhånd hvem som skal kontaktes dersom varslingsplikten inntreffer.²⁶

Forskerkompetanse

Den som foretar datainnsamlingen bør ha kompetanse til å gjøre dette på en slik måte at belastningen på deltakerne blir minst mulig. Man bør være forberedt på å håndtere eventuelle problemer som kan oppstå, både underveis og etter datainnsamlingen. For eksempel kan enkelte informanter ha behov for oppfølging, eller det kan oppstå vanskelige situasjoner der forsker må vurdere taushetsplikt opp mot varslingsplikt (se nedenfor). Det er nyttig å ha erfaring med gruppen eller feltet det forskes på, eller være tilknyttet en forskningsgruppe med slik kompetanse. I studentprosjekter har veileder et særskilt ansvar for planlegging av datainnsamlingen og god oppfølging både av studenter og informanter.

Forskeres taushetsplikt og varslingsplikt

Opplysninger forskeren blir gjort kjent med kan være undergitt taushetsplikt.²⁷ Forskeren plikter å hindre andre i å få tilgang til eller kjennskap til opplysningene. Overtredelser av taushetspliktbestemmelser er straffbart.²⁸ Det bør settes som vilkår at forskeren undertegner en taushetserklæring med henvisning til bestemmelsene ovenfor.

I noen tilfeller kan forskere ha varslingsplikt. Forskere må varsle når deltakerne er en fare for seg selv eller andre. I slike situasjoner må forskere fravike kravet om konfidensialitet og taushetsplikt for å ivareta varslingsplikten. Den forskningsetiske varslingsplikten opptrer dersom forskere blir klar over at involverte personer kan være en fare for seg selv eller andre.²⁹

Det kan også oppstå situasjoner der forskere er juridisk forpliktet til å videreformidle konfidensiell informasjon. I slike situasjoner kan forskere ha avvergingsplikt³⁰ eller opplysningsplikt til barnevernet.³¹ Forskeren må ta stilling til når og på hvilken måte deltakeren skal informeres om begrensninger i taushetsplikten.

Forskning på egen arbeidsplass

Forskning på egen arbeidsplass medfører særskilte forskningsetiske utfordringer. Det kan oppleves som vanskelig å si nei til å delta i et forskningsprosjekt dersom man står i et avhengighetsforhold til forskeren, eller det er et ujevnt maktforhold i relasjonen.

Rekrutteringen må gjennomføres på en måte som sikrer at deltakelse oppleves som frivillig. Rekruttering kan gjennomføres ved at representant fra ledelsen eller kollegaer tar kontakt på forskerens vegne, som en åpen forespørsel. En løsning kan være å rekruttere informanter fra enheter eller avdelinger hvor man ikke selv arbeider.

I informasjonsskrivet må det fremgå at deltakelse er frivillig og at det ikke vil påvirke relasjonen til forskeren eller enheten/avdelingen dersom man ikke vil delta eller senere velger å trekke seg. Det må være et klart skille mellom rollen som ansatt og rollen som forsker, og innsamling av data kan kun skje i rollen som forsker. Opplysninger eller taushetsbelagt informasjon forskeren har tilgang til gjennom sin stilling kan ikke overføres til prosjektet uten at det foreligger dispensasjon fra taushetsplikten. Opplysninger som kommer frem i forbindelse med forskningen kan ikke overføres av forskeren til journal, arkivsystem, behandling eller arbeidsforholdet generelt.

Omtale av direkte og indirekte involverte

Forskere skal ta hensyn til personer som direkte eller indirekte er berørt av forskningen, uten at de selv har gitt samtykke til å delta.³² Det er viktig at forskeren er oppmerksom på personer som kan bli berørt av forskningen, direkte eller indirekte, og mulig utilsiktede virkninger og negative konsekvenser av forskningen. Forskeren må spesielt være oppmerksom på forskningsetiske utfordringer som kan oppstå der barn, ofre, pårørende, ansatte, etterlatte eller avdøde kan bli direkte eller indirekte involvert.

Personidentifiserbare opplysninger om andre personer enn forskningsdeltakerne selv regnes som tredjepersonsopplysninger. Det kan her være snakk om både direkte eller indirekte identifiserende opplysninger. Forskeren har ansvar for å ivareta hensynet til tredjepersoner som ikke har samtykket, og at disse sikres anonymitet og konfidensialitet. Opplysninger på gruppenivå anses ikke som opplysninger om tredjeperson. Som hovedregel bør berørte tredjepersoner informeres om forskningen.³³ Forskeren må vurdere og gjøre rede for om det er mulig eller hensiktsmessig å informere og innhente samtykke fra tredjeperson.

Forskningsmetoder

Forskning i kriminalomsorgen kan gjennomføres ved hjelp av anerkjente vitenskapelige metoder. Mulige etiske implikasjoner ved datainnsamling og metodebruk må vurderes.

Eksperimenter som kan medføre skade eller belastning for forskningsdeltakerne er ikke tillatt.

Observasjon skal som hovedregel ikke benyttes som metode. Fengsel er en lukket arena, og er mindre egnet for bruk av observasjon som metode enn åpne arenaer. For at observasjon skal tillates må forskeren gjøre grundig rede for forskningsetikken. Bruk av observasjon skal alltid begrunnes spesifikt, og søkere må vise en særlig god forståelse for de etiske utfordringene som kan dukke opp i praksis. Ved deltakende observasjon må alle berørte samtykke til observasjon. Å ikke samtykke til observasjon må ikke ha negative konsekvenser for den forespurte. Skjult observasjon er i alle tilfeller ikke tillatt i kriminalomsorgen.

II. Krav til søknader om forskning

Adgang til å søke om tilgang til taushetsbelagte opplysninger gis til forskere som er tilknyttet godkjente forskningsorganisasjoner. Prosjektansvar og prosjektledelse må ligge hos personer med førstestillingskompetanse (doktorgrad eller tilsvarende). Studenter, normalt på mastergrads- eller doktorgradsnivå, gis adgang til å søke såfremt de er under veiledning av ansatte med forskerkompetanse ved en godkjent forskningsorganisasjon.³⁴

Søknader om forskning må sendes til den regionen det søkes tilgang til. Søknader som omhandler forskning i flere regioner må sendes til alle de berørte regionene. Oversikt over kriminalomsorgens regioner med kontaktinformasjon finnes på kriminalomsorgens nettsider.³⁵

Forskningsprosjekter som faller inn under helseforskningsloven sendes den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK) for forhåndsgodkjenning.³⁶

Rekruttering av informanter til forskningsprosjekt gjøres som hovedregel av kriminalomsorgen. Dersom forskeren ønsker å rekruttere informanter uten bistand fra kriminalomsorgen, må søknaden inneholde en beskrivelse av ønsket fremgangsmåte, samt begrunnelse.

Innhold i søknaden

Punkter som må være oppfylt for at søknaden skal behandles framkommer av Tabell 2.

Nr.	Punkter i søknaden	Beskrivelse
1.	Informasjon om søker	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning og stilling • Rolle i forskningsprosjektet • Kontaktinformasjon • Eventuelle samarbeidspartnere
2.	Beskrivelse av forskningsprosjektet	<ul style="list-style-type: none"> • Prosjekttittel • Informasjon om hvem forskningsprosjektet er initiert av • Formål og faglig begrunnelse for prosjektet • Forskerens vurdering av prosjektets nytteverdi • Etisk refleksjon knyttet til gjennomføring • Problemstillinger prosjektet skal belyse • Hvilke opplysninger det søkes om tilgang til, herunder hvilke enheter det søkes om tilgang til og antall informanter • Hvilke(n) av kriminalomsorgens regioner det er søkt om godkjenning av forskningsprosjekt • Hvilke forskningsmetoder som skal benyttes, inkl. litteraturgjennomgang, og hvordan datainnsamlingen skal foregå • Beskrivelse av rutiner for lagring av prosjektdata
3.	Prosjektgjennomføring	<ul style="list-style-type: none"> • Framdriftsplan, inkl. prosjektets start- og sluttdato • Eventuell kobling av taushetsbelagte opplysninger med andre opplysninger • Eventuell lagring av taushetsbelagte opplysninger utover prosjektets sluttdato • Så langt som mulig gi en beskrivelse av hvordan forskningsresultater skal formidles (f.eks. i form av rapport, avhandling, artikkel mv.), og hvordan resultatene vil gjøres kjent for de som har deltatt i forskningen.
4.	Vedlegg til søknad om forskningsprosjekt	<ul style="list-style-type: none"> • Informasjonsbrev til mulige deltakere og eventuelt berørte • Samtykkeerklæring • Intervjuguide og mal for spørreundersøkelse • Bekreftelse og vurdering av prosjektet fra faglig veileder • Forsvarlighets- og risikovurdering (gjelder forskningsprosjekter som kan utgjøre en belastning for forskningsdeltakerne) • Uttalelse fra Sikt eller lignende instanser
5.	Bekreftelse og vurdering av prosjektet fra faglig veileder	<ul style="list-style-type: none"> • Skriftlig bekreftelse fra faglig veileder skal vedlegges søknad. Det er et krav at søkere uten forskerkompetanse skal ha oppfølging fra faglig ansvarlig veileder med forsker II-kompetanse. Bekreftelsen skal inneholde en oversikt over hvordan veiledning skal gjennomføres og veileders vurdering av prosjektbeskrivelse og gjennomføring av prosjektet.

Tabell 2. Punkter som må være oppfylt for at søknaden skal behandles.

Regionkontoret som har fattet vedtaket skal orienteres hvis det er behov for en forlengelse av datainnsamlingsperioden, og må da vurdere om en slik forlengelse kan godkjennes. Regiondirektøren fatter i disse tilfellene vedtak om forlengelse.

III. Behandling av forskningssøknader

Søknadsfrist

For å ivareta forutsigbarhet i søknadsprosessen for søkere, samt behov for ressursstyring og organisering av saksbehandlingen i kriminalomsorgens regioner, må søknad framsettes i god tid. Det skal gis et foreløpig svar dersom henvendelsen ikke kan besvares i løpet av en måned etter at den er mottatt.

Søknader behandles som enkeltvedtak.

Hvis søknad om forskning gjelder flere regioner kan regionene bli enig om hvem som behandler på vegne av regionene. Det er utarbeidet egen rutine for registrering og håndtering av forskningssøknader som gjelder flere regioner. Dersom én region velger å avslå en søknad mens en annen velger å gi tillatelse, skal forskjellene være begrunnet i lokale forhold.

Regionene skal tilstrebe å ha en felles praksis i vurdering av forskningssøknader.

Kvalitetssikring og vurdering av søknader

Alle vedlegg til søknaden må sendes inn sammen med søknaden. For søknader som ikke innfrir kravene i punkt 6 «Krav til søknader om forskning», skal kriminalomsorgen opplyse søker om eventuelle mangler og gi frist for å ettersende ytterligere dokumentasjon.

En nærmere beskrivelse av søknadvurderingen framkommer av Tabell 3.

Nr.	Beskrivelse	Ansvar
1.	<i>Vurdering fra lokalt nivå</i> Regiondirektøren skal innhente uttalelse fra lokalt nivå (kriminalomsorgens enheter) før det fattes vedtak. Lokalt nivå skal vurdere mulighet til å ta imot forsker ut fra enhetens kapasitet- og ressursituasjon, om prosjektet er praktisk gjennomførbart og sikkerhetsmessig forsvarlig.	Regiondirektør Saksbehandler Enhetsleder
2.	<i>Foreleggelse for Rådet for taushetsplikt og forskning</i> Rådet for taushetsplikt og forskning er et rådgivende organ for saker som gjelder bruk av taushetsbelagte opplysninger til forskning. Før det blir truffet vedtak om å gi opplysninger undergitt taushetsplikt til bruk for forskning eller å avslå en begjæring om å få slike opplysninger, skal saken i visse tilfeller forelegges for Rådet for taushetsplikt og forskning. De saker regionene skal framlegge for Rådet, er utelukkende saker hvor dispensasjon fra taushetsplikten er nødvendig. Dersom forskeren skal ta direkte kontakt med personer som på forhånd ikke har samtykket til å gi opplysninger, skal imidlertid søknaden i alle tilfeller forelegges Rådet. I de tilfeller hvor regionen ønsker å innvilge søknaden, og hvor forskeren har betryggende faglig kompetanse, faglig veiledning, og opplysningene ikke anses som sensitive, er det vanligvis ikke nødvendig å forelegge saken for Rådet. Dersom opplysningene som skal innhentes er basert på samtykke, er søknaden utenfor Rådets virkeområde.	Saksbehandler
3.	<i>Prosjektansvarlig skal følge gjeldende lover og forskrifter. Dette inkluderer personvernlovgivningen</i> Alle student- og forskningsprosjekter som behandler personopplysninger må søke personverntjenester under Sikt (tidligere NSD) for å få en vurdering av personvernet. I noen tilfeller må det også gjøres en egen konsekvensvurdering for personvernet (DPIA). Kriminalomsorgen vil gjøre en selvstendig vurdering av om prosjektet tilfredsstillende kravene i personvernregelverket. Dette gjelder selv om prosjektet er lagt fram for Sikt.	Saksbehandler
4.	<i>Sikkerhetsvurdering</i> Direktør på regionalt nivå har mulighet til å kreve at forskeren viser politiattest. Behov for sikkerhetsmessige tiltak må vurderes i hvert enkelt tilfelle.	Regiondirektør
5.	<i>Forskningsetisk vurdering</i> Forskeren/studenten har selv ansvar for at undersøkelsen ikke er en belastning for deltakerne eller for den daglige drift i kriminalomsorgens enheter, og skal redegjøre for alle relevante forskningsetiske aspekter ved prosjektet. For forskning som kan medføre en belastning for de berørte, må søker vedlegge en forsvarlighets- og risikovurdering om risiko for belastninger, samt en beredskapsplan.	Forsker/ forskningsinstitusjon
6.	<i>Råd og veiledning fra faglig kompetent instans</i> Hvis regiondirektør er i tvil om forskningsprosjektet bør godkjennes og om det	Regiondirektør Saksbehandler

	er etisk forsvarlig, skal det søkes råd hos faglig kompetent instans som NESH, Sikt eller eventuelt andre instanser.	
7.	<i>Individuell vurdering</i> Alle søknader om forskning skal vurderes individuelt. Søker har ansvar for at søknad og vedlegg tilfredsstiller de krav som er skissert. Studenter uten forskerkompetanse skal ha veiledning fra sin forskningsinstitusjonen med ansvar for prosjektets faglige framdrift	Saksbehandler Forsker/ forskningsinstitusjon
8.	<i>Avslag</i> Søknad kan avslås av etiske, sikkerhetsmessige og kapasitetsmessige årsaker. Søknad kan avvises om den ikke er tilstrekkelig opplyst til å realiteres.	Regiondirektør Saksbehandler

Tabell 3. Vurdering av søknader.

Vedtaketets innhold

Når søker selv ikke har forskerkompetanse, skal vedtaket sendes veileder som er faglig ansvarlig, med kopi til student. Dersom søknad innvilges, skal vedtaket omfatte punkter som beskrevet i Tabell 4.

Nr.	Punkter i vedtaket	Beskrivelse
1.	Problemstilling	En kort beskrivelse av tema, problemstilling, institusjon som gis tillatelse og prosjektets varighet.
2.	Vedtaket	Om søknaden innvilges helt eller delvis, og begrunnelse for dette.
3.	Krav til forskeren	Forskningen skal gjennomføres på en forsvarlig måte, og de berørte av forskningen skal ikke utsettes for unødige personlige belastninger. Forskeren kan bli bedt om å informere enheten ut ifra behov. Forskeren skal forholde seg til enhetens sikkerhetsmessige instruksjoner. Enheten vil også kunne innhente opplysninger om forskerens vandel. Dette er rutinemessig ledd i sikkerhetsvurderingen. Regionkontoret som har fattet vedtaket skal orienteres hvis det er behov for en forlengelse av datainnsamlingsperioden, og må da vurdere om en slik forlengelse kan godkjennes.
4.	Forskerens taushetsplikt	Opplysninger forsker blir gjort kjent med kan være undergitt taushetsplikt. Forskeren må undertegne taushetserklæring før prosjektet starter.
5.	Oppbevaring av materiale	Forskeren skal sikre at innsamlede personopplysninger oppbevares forsvarlig og behandles i samsvar med personvernforordningen. Personidentifiserbare data skal som hovedregel slettes når prosjektet er gjennomført.
6.	Omgjøring	Dette vedtaket kan omgjøres dersom forutsetninger for innvilgelsen endres eller vilkår for innvilgelsen blir brutt. Dette kan eks. være brudd på taushetsplikten, endringer i kapasitet i enhetene, eller at prosjektet er gjennomført på en annen måte enn beskrevet i søknaden.
7.	Klageadgang	Dette vedtaket kan påklages til Kriminalomsorgsdirektoratet innen tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage sendes til regionen som har behandlet søknaden. Vedtak om å anvende taushetsbelagte opplysninger til forskningsformål kan påklages til Kriminalomsorgsdirektoratet. Klagerett etter forvaltningsloven kap VI § 28, omfatter den som ikke får medhold i sin søknad om forskning og den som taushetsplikten er satt til vern for, i denne sammenheng innsatte/domfelte og ansatte.
8.	Rapportering	Regiondirektør skal sende kopi av tillatelser til forskning til KDI, berørte regioner og enheter og KRUS. Forsker skal sende et eksemplar av forskningsrapport til regiondirektør, KRUS og KDI. Det er ønskelig at forsker formidler resultat av forskningen tilbake til respondentene forskningsdeltakerne på egnet vis.

Tabell 4. Punkter som skal inngå i innvilget søknad.

IV. Kvalitetssikring og forskningsformidling

Kvalitetssikring

Forskning som gjennomføres i kriminalomsorgen skal følge anerkjente normer om etisk forsvarlig forskning.³⁷ Den enkelte forsker eller forskningsinstitusjon er ansvarlig for at retningslinjene følges. Forskningsinstitusjonene har ansvar for opplæring i forskningsetikk.

Forskningsinstitusjonene skal sikre at forskning i kriminalomsorgen følger grunnleggende prinsipper for god forskningspraksis, herunder pålitelighet, ærlighet, respekt og ansvarlighet. Forskingen skal oppfylle formelle myndighetskrav, anerkjente vitenskapelige prinsipper og interne rutiner og retningslinjer.

Kriminalomsorgen har ansvar for å gi veiledning om kriminalomsorgens regelverk og krav til søknader om forskning. Forskningsinstitusjonene har ansvar for veiledning til studenter mv. i utarbeidelse av prosjektbeskrivelser, etiske refleksjoner og litteraturgjennomgang.³⁸

Forskningsformidling

Forskere og forskningsinstitusjoner har ansvar for å formidle vitenskapelige resultater, arbeidsmåter og holdninger fra egen og andres forskning, til resten av samfunnet.³⁹ Videre har forskere rett til selv å velge publiseringskanal, og kan fritt publisere sine funn/analyser uten innblanding fra oppdragsgivere og andre etater.⁴⁰ Dette gjelder også internforskere, som har en selvstendig, fri og uavhengig rett til å publisere og formidle egne forskningsfunn.⁴¹

Forskningsformidling omfatter dialog på tvers av fagområder, samspill med ulike aktører i samfunnet, samt forskeres deltakelse i samfunnsdebatten.

Forskningsinstitusjonene skal legge til rette for forskningsformidling og andre former for dialog og samspill. Forskere og forskningsinstitusjoner skal, og gjerne i dialog med kriminalomsorgen, fritt kunne bringe vitenskapelige resultater, arbeidsmåter og holdninger inn i samfunnsdebatten.

Forskeren og forskningsinstitusjonen som gjennomfører forskningen har et særlig ansvar for hvordan forskningsresultater formidles og til en viss grad hvordan de fortolkes av andre. Forskeren og forskningsinstitusjonen har et særlig ansvar for å vurdere hvordan resultater formidles til deltakere i forskningsprosjekter.

Noter

¹ Dette generelle prinsippet er i tråd med punkt 34 i Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora, som omhandler forholdet mellom forskere/forskning og offentlig forvaltning. Retningslinjene er utgitt av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH).

² Det vises til Rundskrivets kap. 5 og NESH sine forskningsetiske retningslinjer punkt 17.

³ Jf. Forvaltningsloven § 13 d.

⁴ Jf. NESH-retningslinjen punkt 14.

⁵ Sikt er kunnskapssektorens tjenesteleverandør, og tilrettelegger for deling av ressurser, tjenester, informasjon, forskningsdata og personopplysninger innenfor trygge rammer.

⁶ Jf. *Instruks for behandlingsansvaret i kriminalomsorgen* av 16.12.2021. (Internt saksnr. DL 20189876-21)

⁷ Se informasjon på Lovdata: Delegering av myndighet til Kriminalomsorgsdirektoratet etter forvaltningsloven § 13d. URL: <https://lovdata.no/dokument/DEL/forskrift/2023-03-23-425>

⁸ Se Datatilsynets nettsider: <https://www.datatilsynet.no/rettigheter-og-plikter/virksomhetenes-plikter/databehandleravtale/>

⁹ Mal for delt behandleransvar er under utvikling og ferdigstilles i 2023.

¹⁰ Jf. forskningsetikkloven § 5.

¹¹ For mer informasjon, se <https://sikt.no/samtykke-og-andre-behandlingsgrunnlag>

¹² Jf. forskningsetikkloven §§ 4 og 5.

¹³ Jf. helseforskningsloven kap. 3.

¹⁴ Se <https://www.forskningsetikk.no/>

¹⁵ Belmont-rapporten (1979), Helsinki-deklarasjonen (2009), CIOMS (2002)

¹⁶ Jf. personvernforordningen art. 13 og 14

¹⁷ Jf. punkt 15 i NESH sine forskningsetiske retningslinjer

¹⁸ <https://sikt.no/fengsel-og-kriminalomsorg>

¹⁹ Jf. punkt 17 i NESH sine forskningsetiske retningslinjer.

²⁰ Jf. personvernforordningen art. 6 og 9.

²¹ Jf. FNs barnekonvensjon, artikkel 3 og Grunnloven 104, første ledd.

²² Jf. FNs barnekonvensjon artikkel 12 og Grunnloven 104, første ledd.

²³ Jf. punkt 16 i NESH sine forskningsetiske retningslinjer

²⁴ Som beskrevet i punkt 16 i NESH sine forskningsetiske retningslinjer og i retningslinjer for inklusjon av voksne personer med redusert eller manglende samtykkekompetanse i helsefaglig forskning.

²⁵ Jf. NESH-retningslinjen punkt 28.

²⁶ Jf. NESH-retningslinjen punkt 22.

²⁷ Jf. forvaltningsloven § 13 e.

²⁸ Jf. straffeloven § 209

²⁹ Punkt 22 i NESH sine forskningsetiske retningslinjer

³⁰ Straffeloven § 196

³¹ Barnevernloven § 6-4

³² Jf. punkt 26 i NESH sine forskningsetiske retningslinjer

³³ Jf. personvernforordningen artikkel 14.

³⁴ <https://www.forskningsradet.no/sok-om-finansiering/hvem-kan-soke-om-finansiering/forskningsorganisasjoner/godkjente-forskningsorganisasjoner/>

³⁵ <https://www.kriminalomsorgen.no/regionskontor.535816.no.html>

³⁶ Se også kap. 6.

³⁷ Jf. forskningsetikkloven § 1 og kapittel 5 ovenfor

³⁸ Jf. kapittel 5.

³⁹ Avsnittet om forskningsformidling er basert på NESH-retningslinjen.

⁴⁰ Jf. NESH-retningslinjen punkt 42-43 og 45-50.

⁴¹ Jf. NESH-retningslinjen punkt 43.